

საგარეო ურთიერთობების
სამინისტრო

გარემოს ეროვნული სააგენტო

საინფორმაციო ბიულეტენი # 2

მოკლემიმოხილვა
საგარეო ურთიერთობების
სესიები

2013 წელი
თებერვალი

თბილისი

სარცევი

Sesaval i	3
I. atmosferul i haeri	4
II. zedapirul i wyal i	20
III. atmosferul i nal eqebi	21
IV. radioaqtiuri mdgomareoba	21

სესავალი

გარემოს დამაზიანებელი ფაქტორების მართვა და შემცირების მიზნით გარემოს ეროვნული სააგენტოს მიერ ტერიტორიის ტრანსპარენტობის გაზრდის მიზნით გარემოს დამაზიანებელი ფაქტორების მონიტორინგის სისტემების დანერგვა.

ატმოსფერული ჰაერის დამაზიანებელი ფაქტორების მონიტორინგი უწყვეტად ხდება ქალაქში: თბილისში (3 პუნქტი), რუსთაველი, ჯვარცმული, კუთაისისა და ბათუმში. საქართველოში 1025 ანალიზი.

საქართველოში ყოველწლიურად 38 სინჯი აღებულია საერთაშორისო 20 მდინარისა და ერთი ტბის (პალიასკი).

მდინარეებში რადიოაქტიური დამაზიანებელი ფაქტორების რეგულარული მონიტორინგი 12 პუნქტში მიუხედავად ატმოსფერული ჰაერის γ -გამოსხივების ექსპოზიციური დოზის სიმკვეთის დასადგენად.

საერთაშორისო 9 ქალაქში აღებულია იკნა ატმოსფერული ნალექების სინჯები და საქართველოში ანალიზი.

I. ატმოსფერული ჰაერი

q. ტბის

ტბებში არსებული ატმოსფერული ჰაერის დამაზარებელი ნივთიერების რეგულაციის მიზნით, ტბების მდებარეობის მიხედვით, განისაზღვრულია მონიტორინგის სიხშირე, რომელიც მდებარეობის მიხედვით განისაზღვრულია: მდინარეებისა და ტბების კვალი.

მდინარეების კვალი განისაზღვრულია ატმოსფერული ჰაერის მდინარეების დამაზარებელი ნივთიერებების შემადგენელი ნივთიერებები:

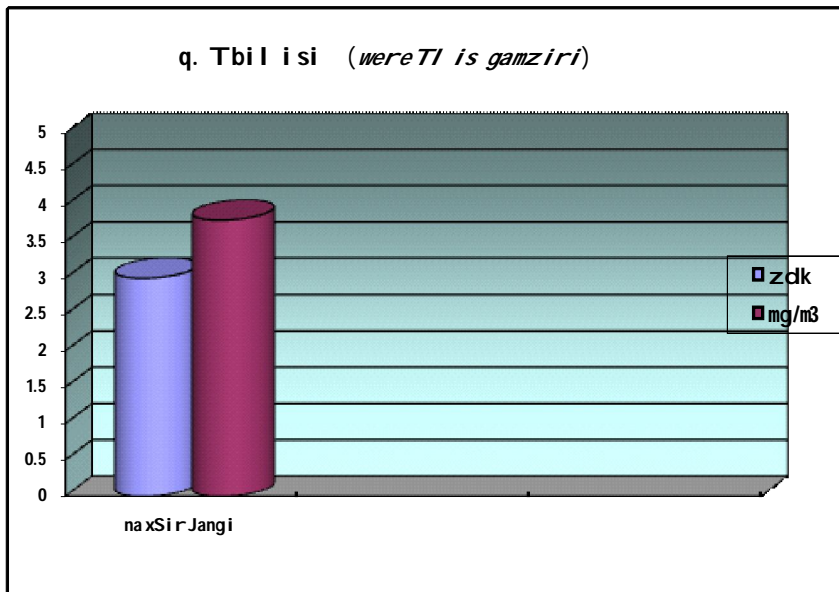
- *ნაქსირი* – სასაბუნების ბუნებრივი კონცენტრაცია მდინარეში – 3.8 mg/m^3 -ს, რაც 1.3-ჯერ აღემატება მდინარეების ნორმას.

მდინარეების კვალი განისაზღვრულია ატმოსფერული ჰაერის მდინარეების დამაზარებელი ნივთიერებების კონცენტრაციები:

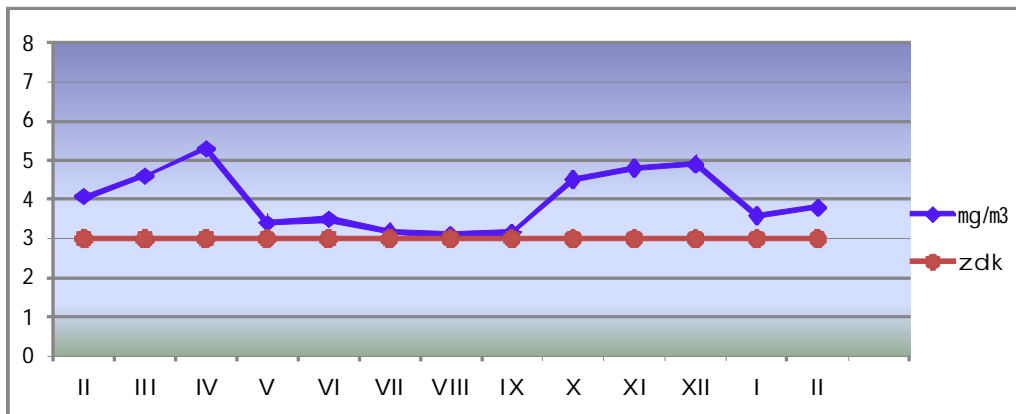
- *ნაქსირი* – სასაბუნების ბუნებრივი კონცენტრაცია მდინარეში – 2.9 mg/m^3 -ს, რაც არ აღემატება მდინარეების კონცენტრაციას.
- *აზოტის დიოქსიდი* – სასაბუნების ბუნებრივი კონცენტრაცია მდინარეში – 0.103 mg/m^3 -ს, რაც აღემატება მდინარეების კონცენტრაციას 2.6-ჯერ.

ტბების კვალი განისაზღვრულია ატმოსფერული ჰაერის მდინარეების დამაზარებელი ნივთიერებების კონცენტრაციები:

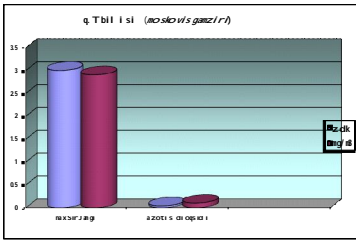
- *მთხილი* – სასაბუნების ბუნებრივი კონცენტრაცია მდინარეში – 0.68 mg/m^3 -ს, რაც აღემატება მდინარეების კონცენტრაციას 4.5-ჯერ.
- *ნაქსირი* – სასაბუნების ბუნებრივი კონცენტრაცია მდინარეში – 4.3 mg/m^3 -ს, რაც 1.4-ჯერ აღემატება მდინარეების კონცენტრაციას.
- *გოგირდის დიოქსიდი* – სასაბუნების ბუნებრივი კონცენტრაცია მდინარეში – 0.11 mg/m^3 -ს, რაც აღემატება მდინარეების კონცენტრაციას 2.2-ჯერ.
- *აზოტის დიოქსიდი* – სასაბუნების ბუნებრივი კონცენტრაცია მდინარეში – 0.075 mg/m^3 -ს, რაც აღემატება მდინარეების კონცენტრაციას 1.9-ჯერ.
- *ოზონი* – სასაბუნების ბუნებრივი კონცენტრაცია მდინარეში – 0.008 mg/m^3 -ს, რაც არ აღემატება მდინარეების კონცენტრაციას.

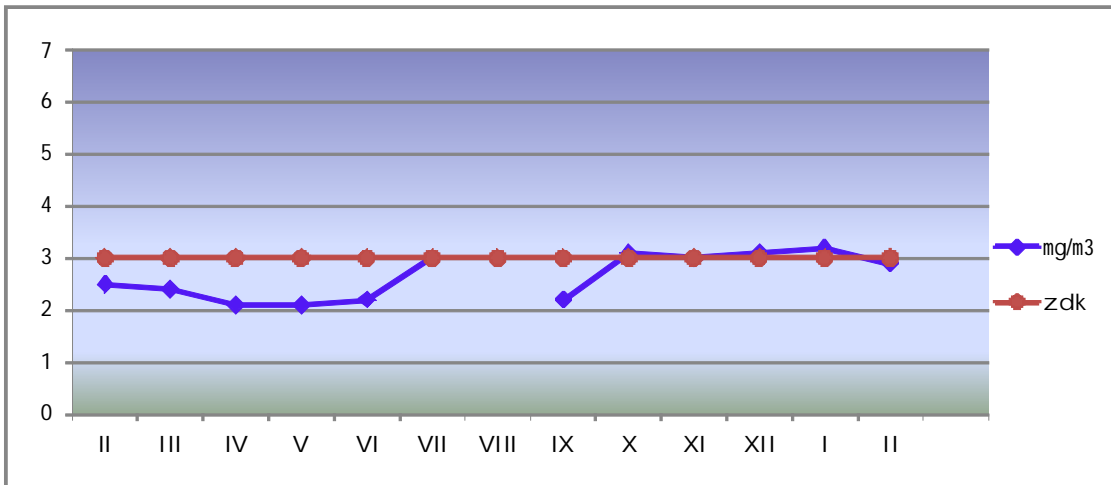
ტბის (ვერტიისგამზირი) კონცენტრაციები

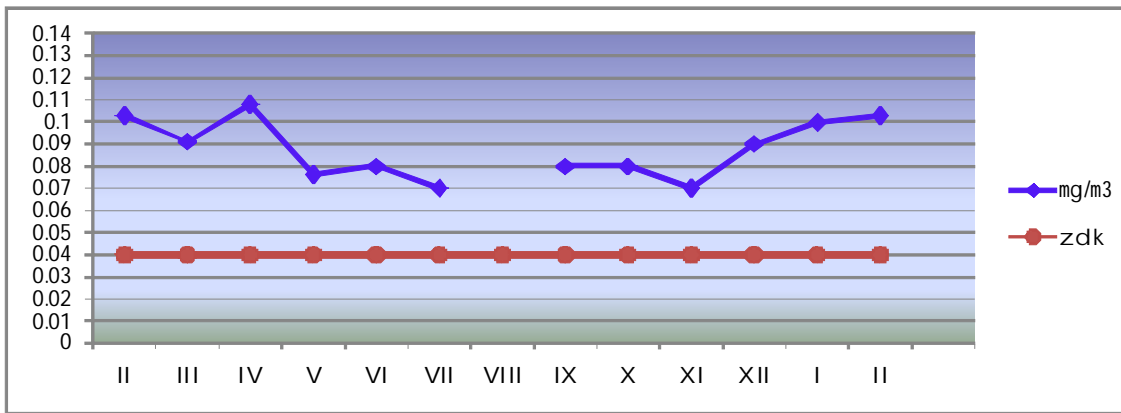
ნახსირჯანის სასუბუქი ტვირთის კონცენტრაციები, ვერტიისგამზირი. (2012-2013 წწ.)

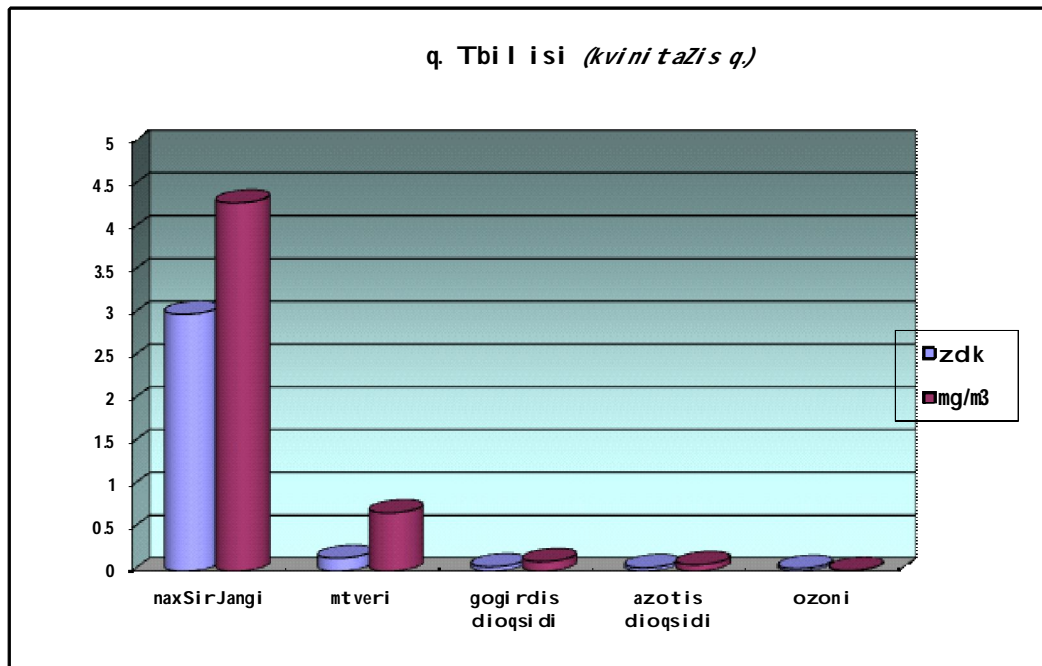
ტებერული და თვის სასალო კონცენტრაციები

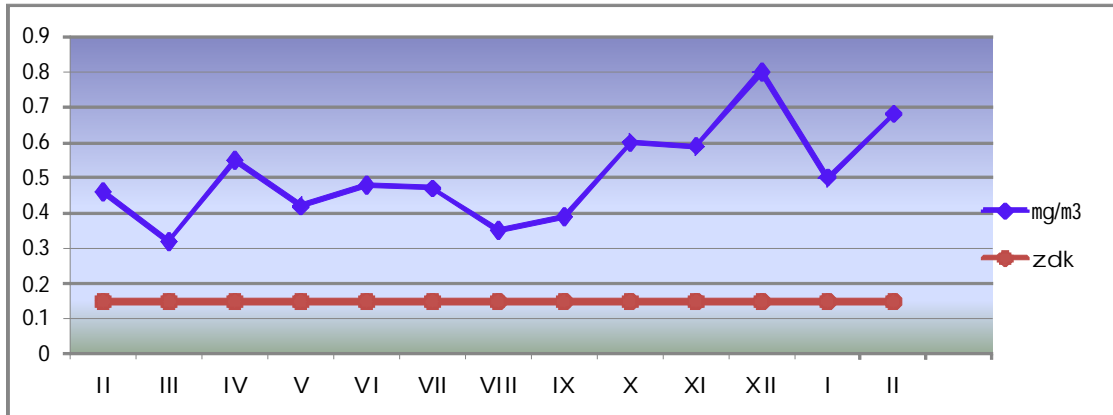
ნახურჯაგის სასალო ტვიური კონცენტრაციები, კვინიტაღის კ. (2012-2013 წწ)

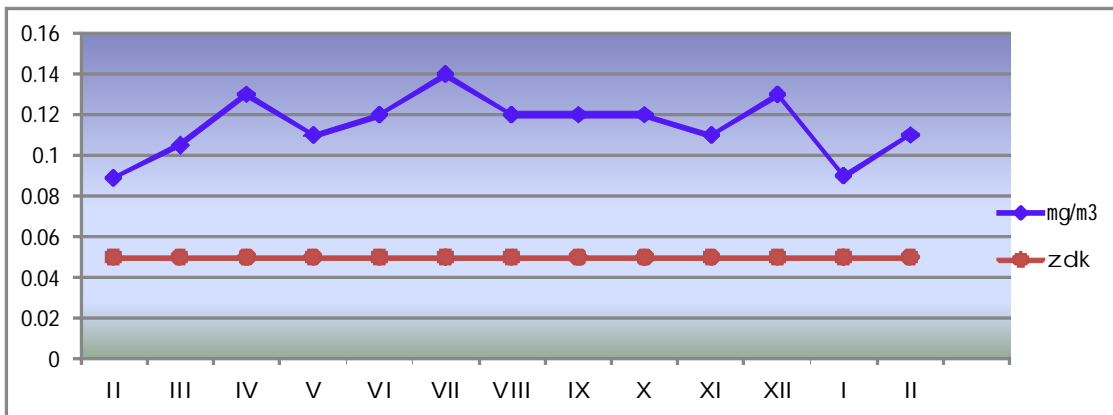
აზოტის სასაუბრო ტვირთის კონცენტრაციები, მოსკოვის გამზ-ზე. (2012-2013 წწ)

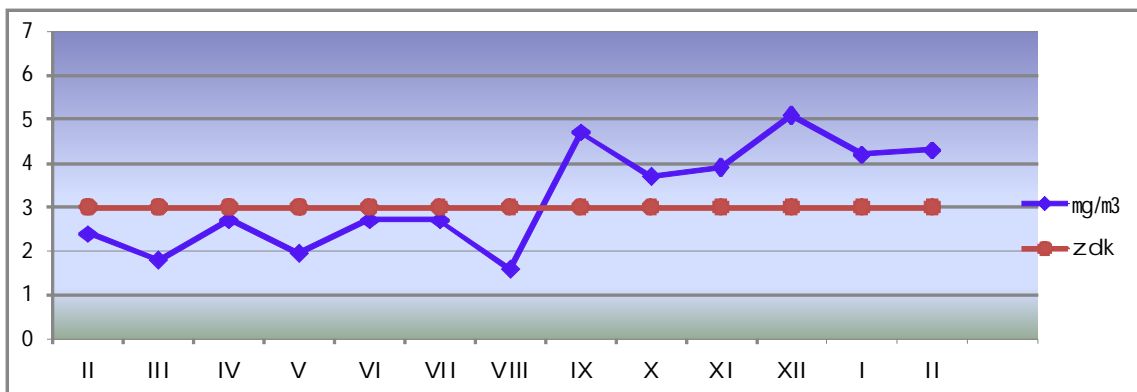
თბერლის ტბის სასაუბრო კონცენტრაციები

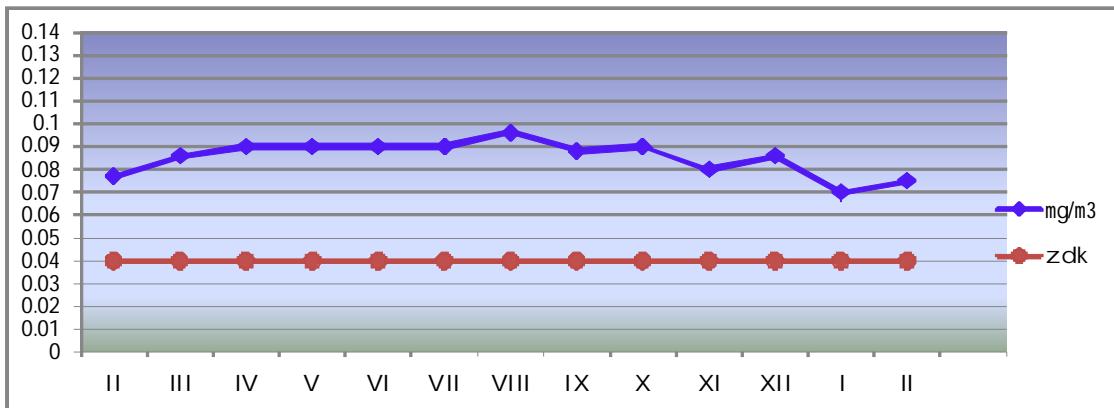
მთვრის სასუალო ტვიური კონცენტრაციები, კვინიტაზის კ. (2011-2012 წწ)

გოგირდის დიოქსიდის სასუალო ტვიური კონცენტრაციები, კვინიტაზის კ. (2012-2013 წწ)

ნახსირჯანგის სასუალო ტვიური კონცენტრაციები, კვინიტაზის კ. (2012-2013 წწ)

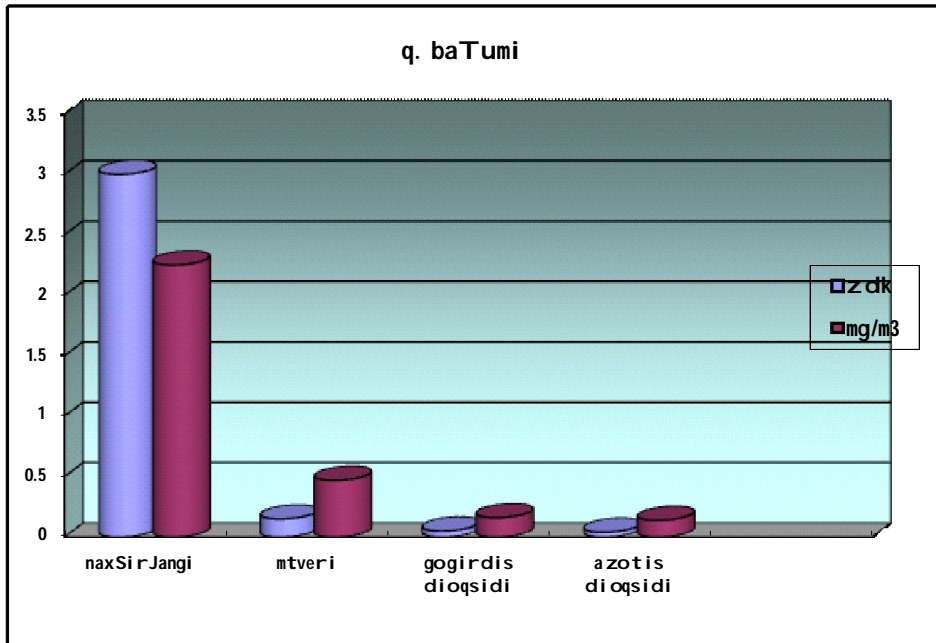

აზოტის დიოქსიდის სასუალო ტვიური კონცენტრაციები, კვინიტაზის კ. (2012-2013 წწ)

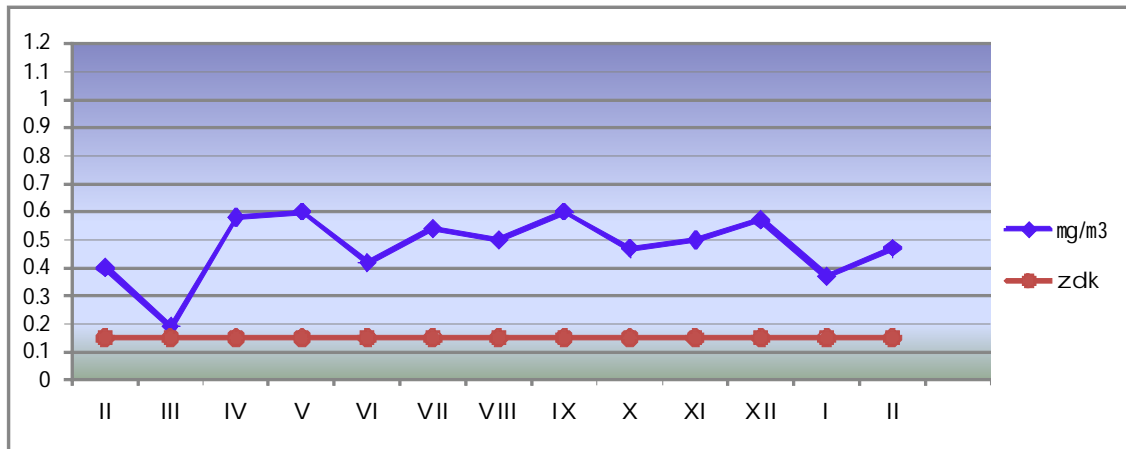
კ. ბათუმი

ტებერვლიშ ტვესი კ. ბათუმსი ატმოსფერული ჰაერის დაბინჯუბის რეგულარული მონიტორინგი უარმოებდა ერთადამკვირვებლით ქიურზე.

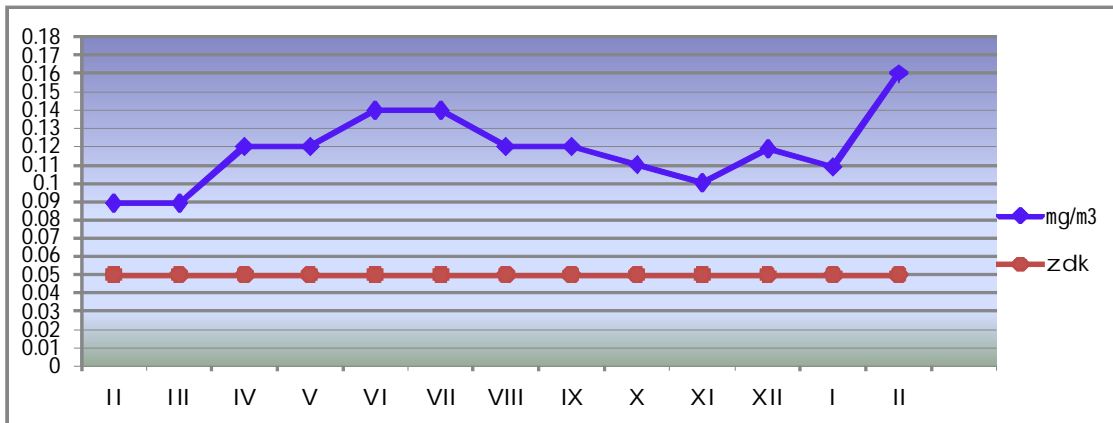
- *მტვერი* – სასუალო ტვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.47 mg/m^3 , რაც 3.1-ჯერ აღემატება ზრვრულ დასაშვებ კონცენტრაციას;
- *გოგირდის დიოქსიდი* – სასუალო ტვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა – 0.16 mg/m^3 , რაც 3.2-ჯერ აღემატება ზრვრულ დასაშვებ კონცენტრაციას.
- *ნახსირჯანი* – სასუალო ტვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა – 2.25 mg/m^3 , რაც არ აღემატება ზრვრულ დასაშვებ კონცენტრაციას.
- *აზოტის დიოქსიდი* – სასუალო ტვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა $0,139 \text{ mg/m}^3$, რაც აღემატება ზრვრულ დასაშვებ კონცენტრაციას – 3.5-ჯერ.

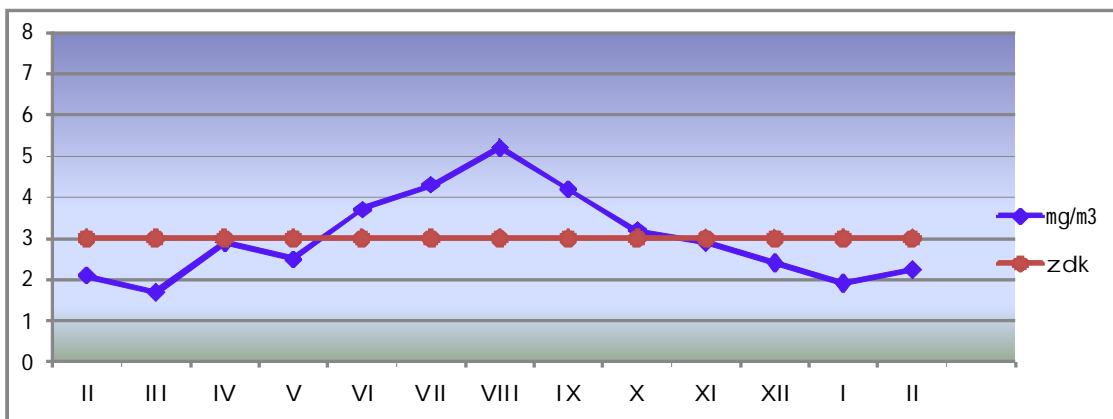
მთვარის და მთვარის საშუალო კონცენტრაციები

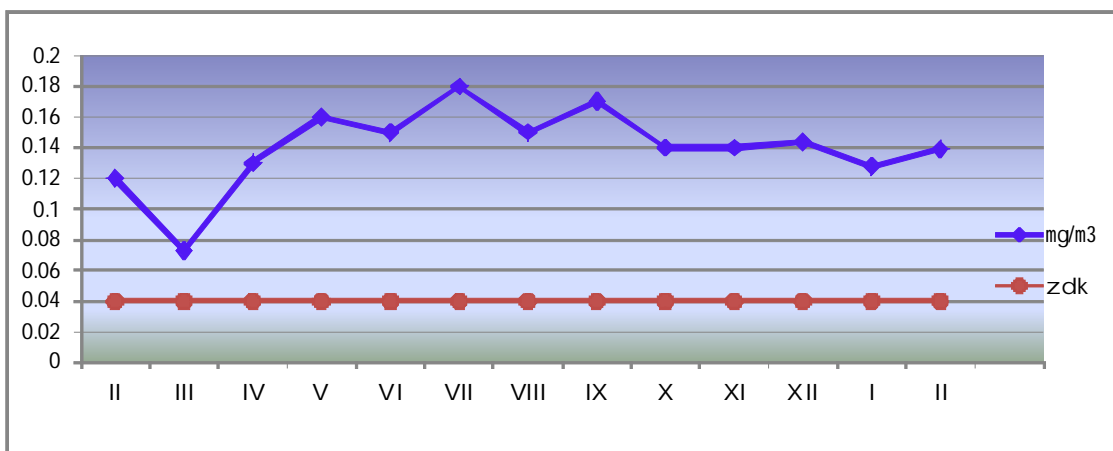
მთვარის საშუალო მთვარის კონცენტრაციები (2012-2013 წწ)

გოგირდის დიოქსიდის სასუალო ტვიური კონცენტრაციები (2012-2013წწ)

ნახშირბადის სასუალო ტვიური კონცენტრაციები (2012-2013 წწ)

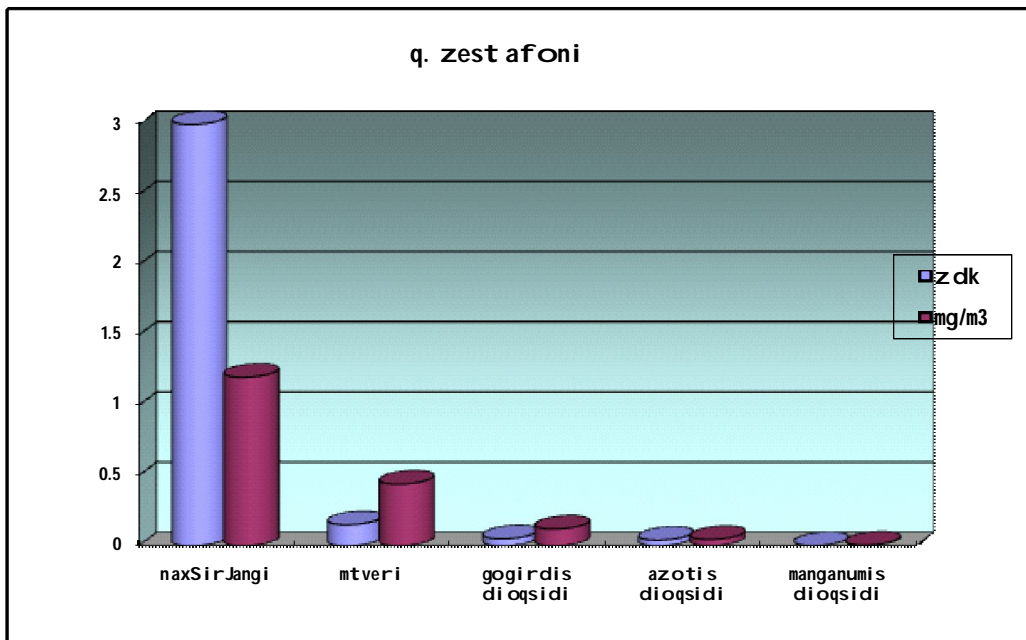

აზოტის დიოქსიდის სასუალო ტვიური კონცენტრაციები (2012-2013 წწ)

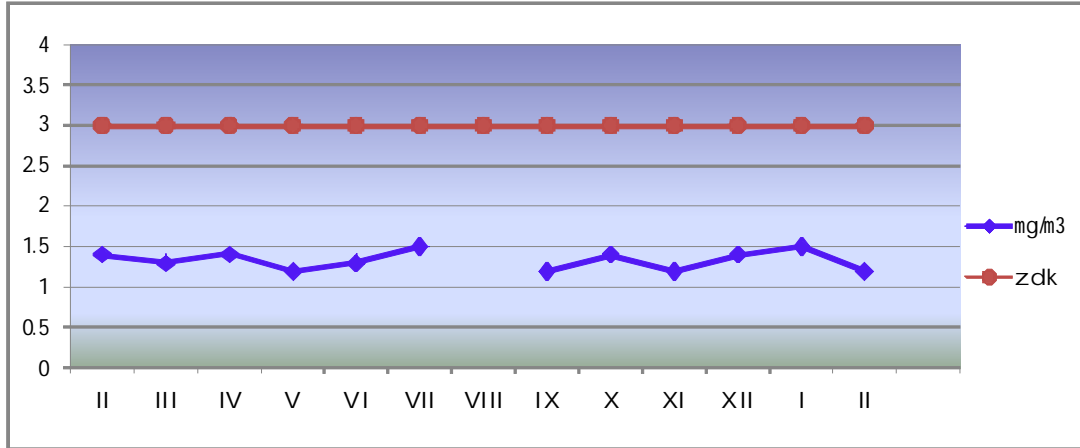
q. ზედაფონი

ტებერვლი ის ტვესი q. ზედაფონის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულაციის მონიტორინგის დროს აღმოჩენილი შემთხვევების მიმოხილვის შედეგად.

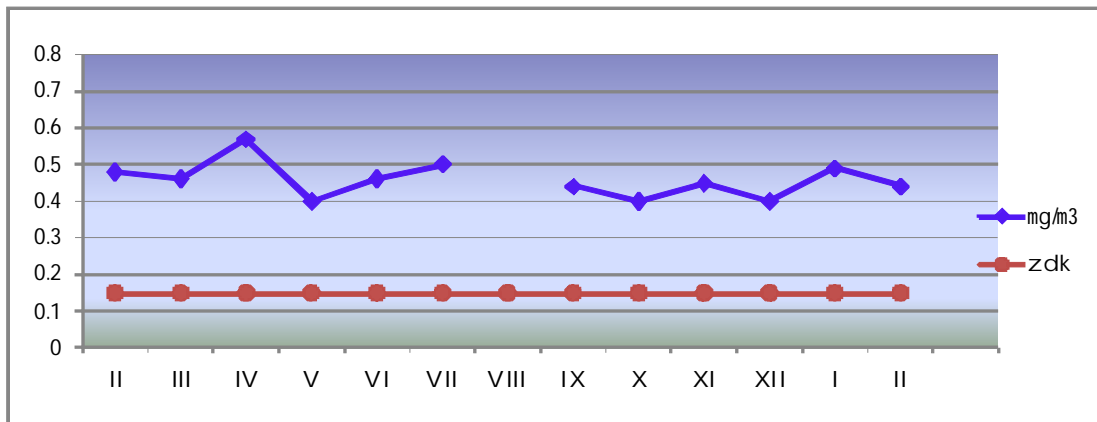
- *მთვერი* – სასაბურთალოს რაიონის ტერიტორიაზე აღინიშნა 0.44 მგ/მ³, რაც 2.9-ჯერ აღემატება ზედაფონის დონეს;
- *გოგირდის დიოქსიდი* – სასაბურთალოს რაიონის ტერიტორიაზე აღინიშნა 0.119 მგ/მ³, რაც ზედაფონის დონეს 2.4-ჯერ აღემატება.
- *ნაქსირი* – სასაბურთალოს რაიონის ტერიტორიაზე აღინიშნა 1.2 მგ/მ³, რაც აღემატება ზედაფონის დონეს.
- *აზოტის დიოქსიდი* – სასაბურთალოს რაიონის ტერიტორიაზე აღინიშნა 0.045 მგ/მ³, რაც 1.1-ჯერ აღემატება ზედაფონის დონეს.
- *მანგანუმის დიოქსიდი* – სასაბურთალოს რაიონის ტერიტორიაზე აღინიშნა 0.005 მგ/მ³, რაც 5-ჯერ აღემატება ზედაფონის დონეს.

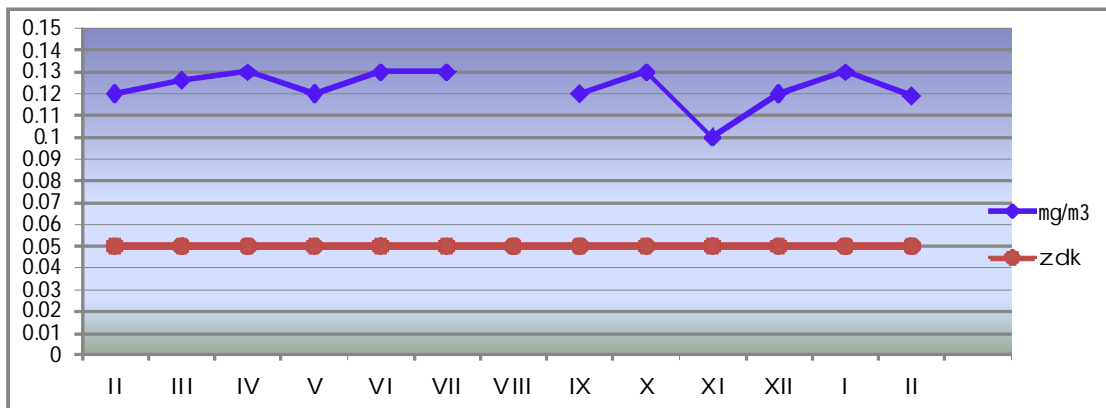
ტებერვლი ის ტვის სასაბურთალოს რაიონის ტერიტორიაზე აღინიშნა

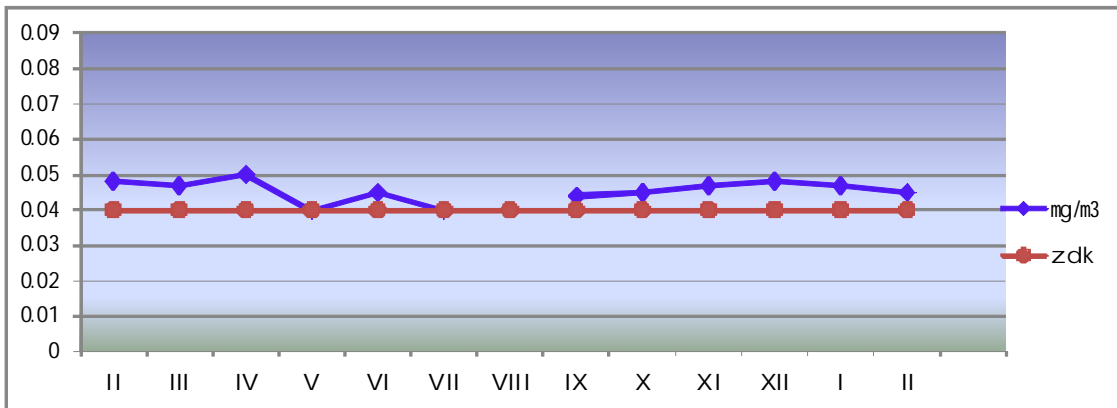
ნახსირი ანთროპოგენური კონცენტრაციები (2012-2013 წწ)

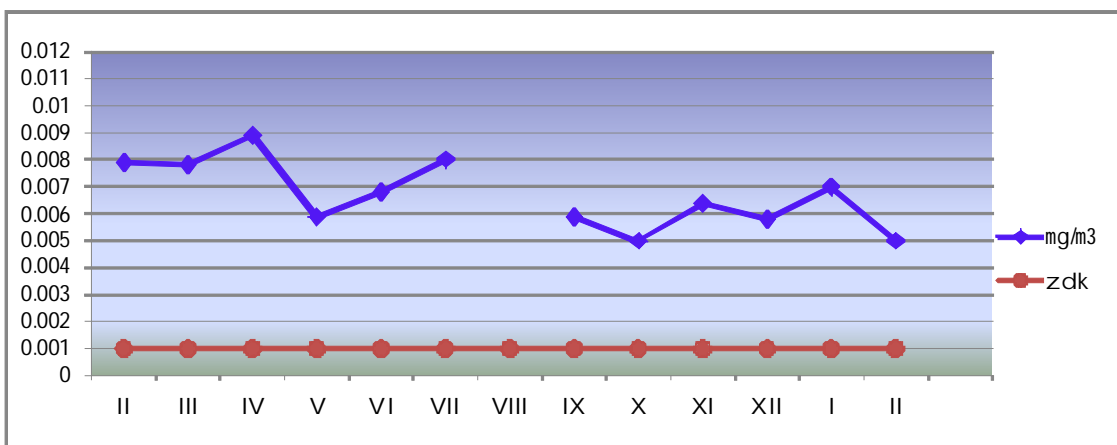
მთვრის ანთროპოგენური კონცენტრაციები (2012-2013 წწ)

გოგირდის დიოქსიდის ანთროპოგენური კონცენტრაციები (2012-2013 წწ)

azotis diოqsis saSual o Tviuri koncentraciebi (2012-2013 ww)

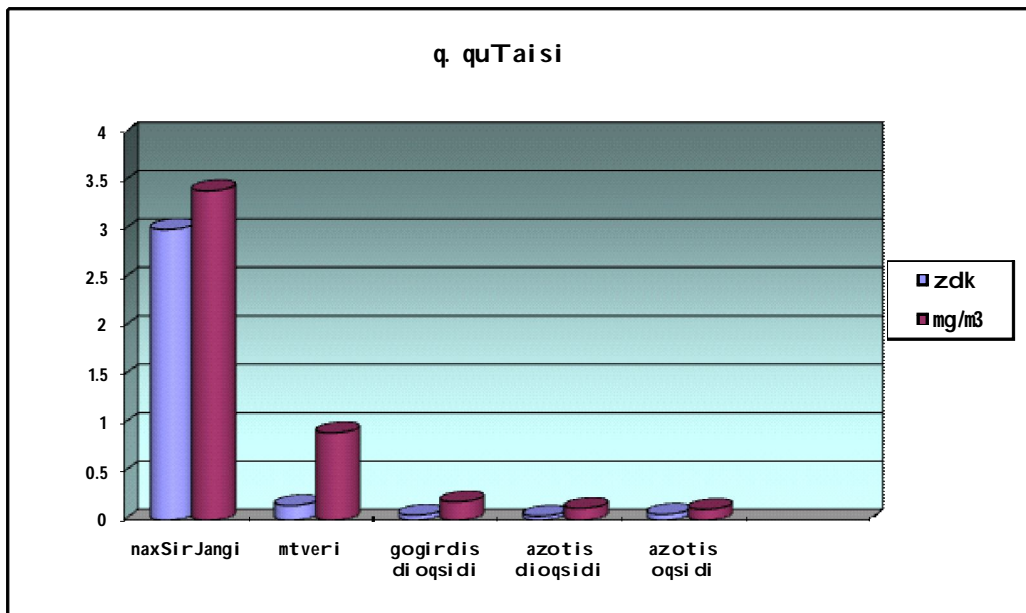

manganumis diოqsis saSual o Tviuri koncentraciebi (2012-2013 ww)

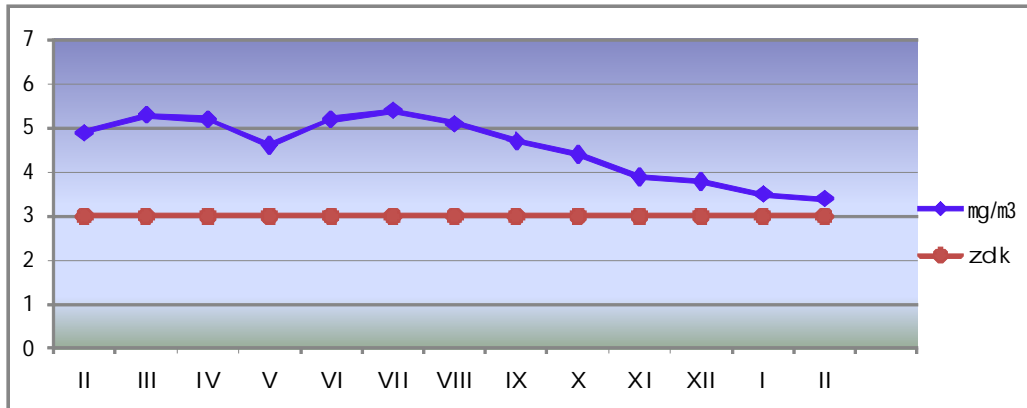
q. კუთაისი

ტებერვლი სასაუბრო კუთაისის ატმოსფერული ჰაერის დამაზარებლის რეგულირების მონიტორინგი უკვე დაიწყო და შემდეგ აღინიშნა შემდეგი მონაცემები:

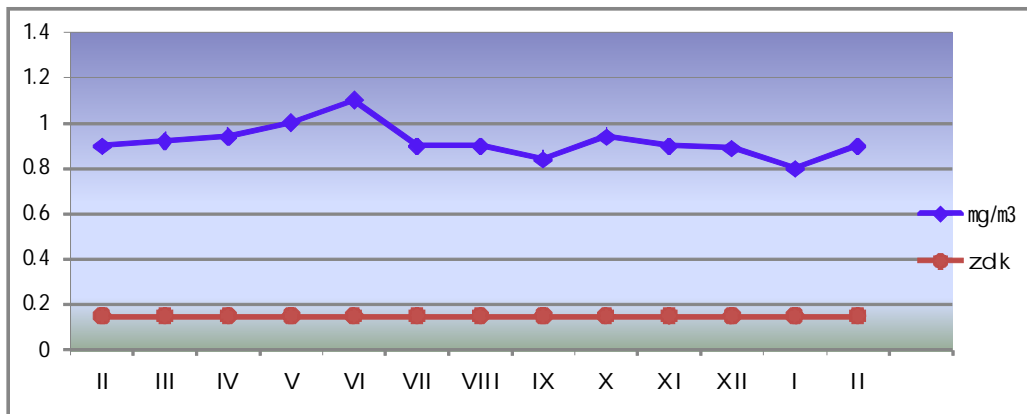
- *მთვარი* – სასაუბრო ტვირთის კონცენტრაციის მაჩვენებელი 0.9 მგ/მ³, რაც 6-ჯერ აღემატება ნორმულ კონცენტრაციას;
- *გოგირდის დიოქსიდი* – სასაუბრო ტვირთის კონცენტრაციის მაჩვენებელი 0.189 მგ/მ³, რაც 3.8-ჯერ აღემატება ნორმულ კონცენტრაციას.
- *ნაქსირჯანი* – სასაუბრო ტვირთის კონცენტრაციის მაჩვენებელი 3.4 მგ/მ³, რაც 1.1-ჯერ აღემატება ნორმულ კონცენტრაციას.
- *აზოტის დიოქსიდი* – სასაუბრო ტვირთის კონცენტრაციის მაჩვენებელი 0,12 მგ/მ³, რაც 3-ჯერ აღემატება ნორმულ კონცენტრაციას.
- *აზოტის ოქსიდი* – სასაუბრო ტვირთის კონცენტრაცია შეადგენს 0.11 მგ/მ³-ს. რაც ნორმულ კონცენტრაციას აღემატება 1.8-ჯერ.

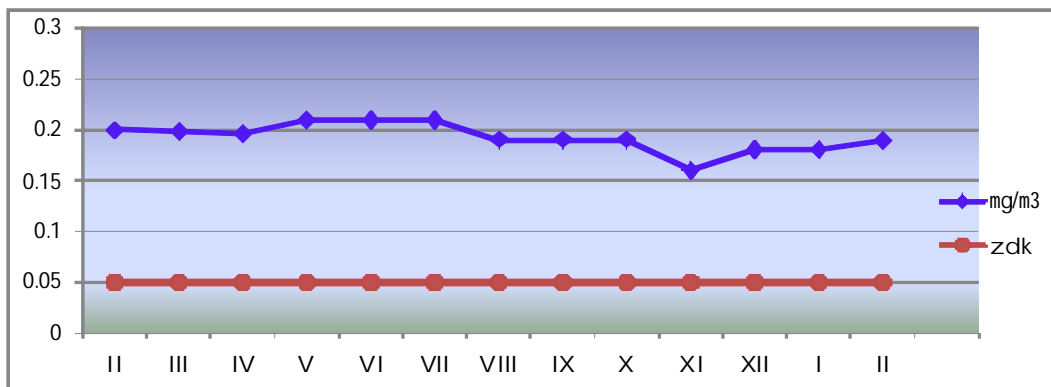
ტებერვლი სასაუბრო კონცენტრაციები

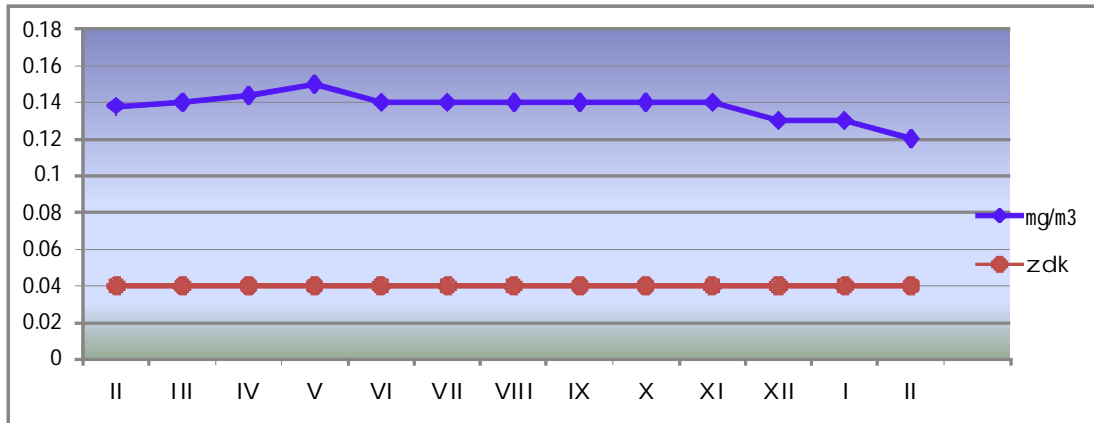
ნახსირჯანის სასუალო ტვიური კონცენტრაციები (2012-2013 წწ)

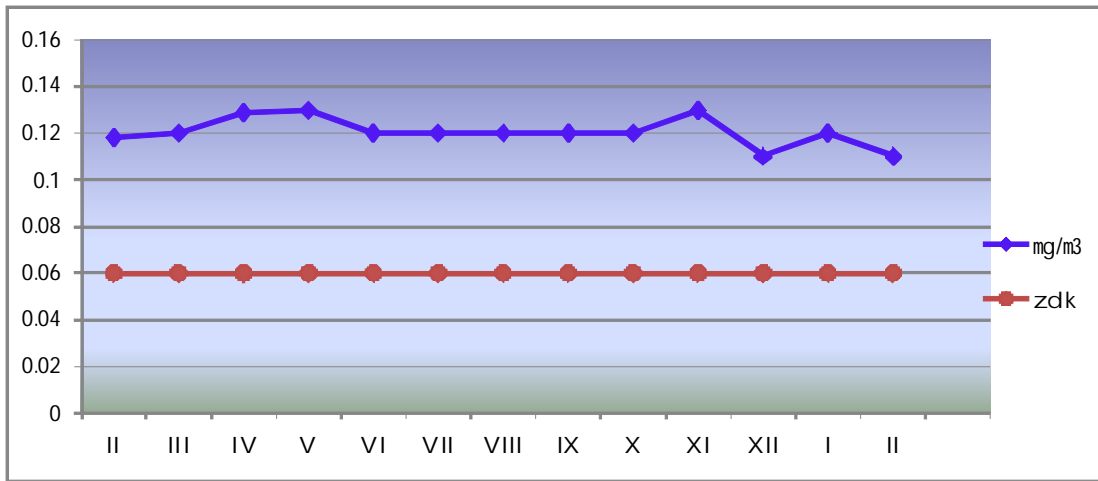
მთვრის სასუალო ტვიური კონცენტრაციები (2012-2013 წწ)

გოგირდის დიოქსიდის სასუალო ტვიური კონცენტრაციები (2012-2013 წწ)

azot is di oqsidis saSual o Tviuri koncentraciebi (2012-2013 ww)

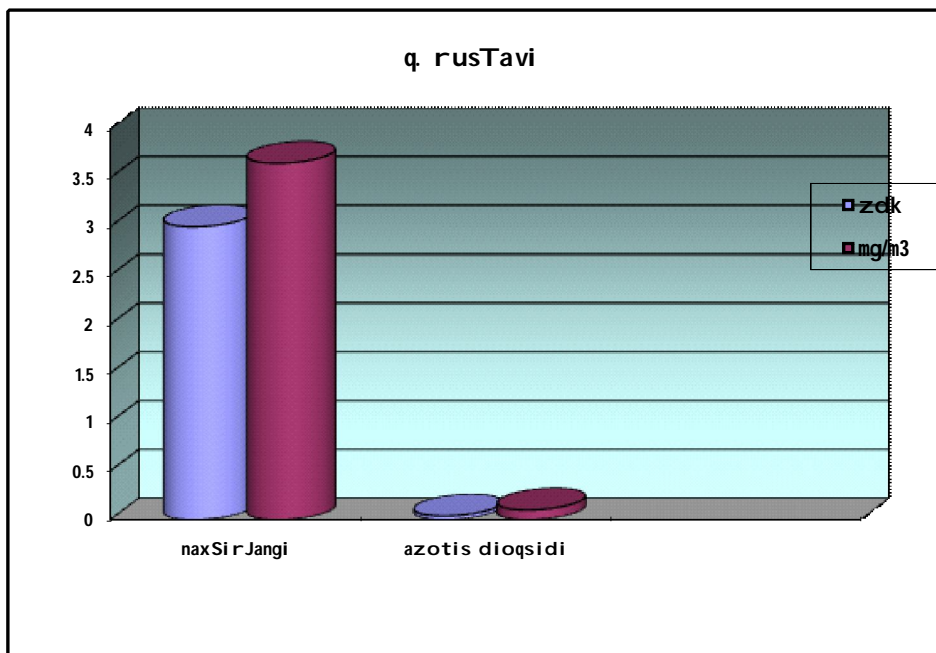

azot is oqsidis saSual o Tviuri koncentraciebi (2012-2013 ww)

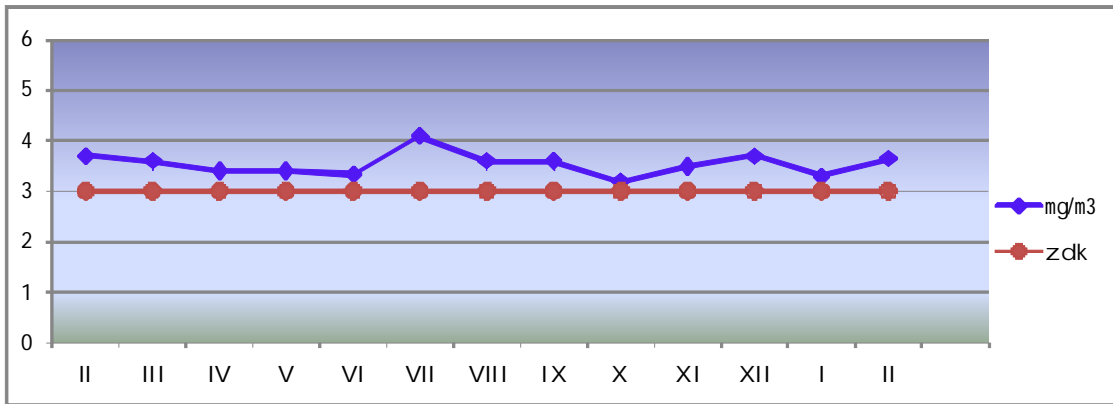
q. რუსთავი

ტებერვლი ის ტვესი q. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულაციული მონიტორინგი უარყოფითად დადებითად გამოიყურება და შემდეგნაირად შედეგებს აწვდის.

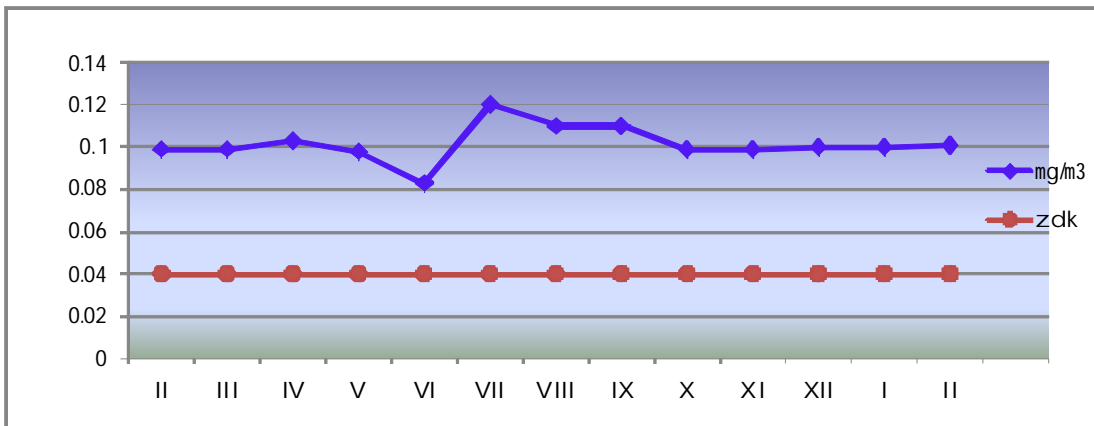
- *ნაქსირი* – სასაბურთალოს რაიონის ტერიტორიაზე დაფიქსირდა 3.65 მგ/მ³, რაც 1.2-ჯერ აღემატება ნორმულ კონცენტრაციას;
- *აზოტის დიოქსიდი* – სასაბურთალოს რაიონის ტერიტორიაზე დაფიქსირდა 0,101 მგ/მ³, რაც 2.5-ჯერ აღემატება ნორმულ კონცენტრაციას.

ტებერვლი ის ტვის სასაბურთალოს რაიონის კონცენტრაციები

naxSi rJangis saSual o Tviuri koncentraciebi (2012-2013 ww)

azotis di oqsis saSual o Tviuri koncentraciebi (2012-2013 ww)

KDKDKDK

II. zedapirul i wyal i

Tebervl is TveSi md. mtkvarze SenakadebTan erTad aRebul i iqna wyl is sinj ebi 13 wertil Si. maTSi ganisazRvra 33 ingredienti. zRvrul ad dasaSveb koncentracias aRemateboda nitritebi md. mtkvarSi q. Tbil isTan (*vaxuStis xidi*) da Sesabamisad udrida 1.1 zdk-s.

Tebervl is TveSi wyl is sinj ebi aRebul iqna md. rionis auzis Semdeg mdinare-ebze: **rioni** (*quTaisTan, foTTan da Wal adidTan, sul 5 wertil Si*), **yviril a** (*zestafonsa da WiaTuraSi 2 wertil Si*), **oRaskura** (*q.quTaisTan 2 wertil Si*), **cxeniswyal i**, **aWaris regionSi: sufsa, kintriSi, yorol iswyal i, qubaswyal i, barcxana, Woroxi, aWariswyal i, agreTve md. aragvsa** (*cixisZiri, CinTi, Tval ivi*) da md. **al azanze** (*Sagriani*),

zRvrul ad dasaSveb koncentraciebze maRal i iyo amoniumis ioni md. rionis auzis Semdeg mdinareebSi: rioni, yviril a, oRaskura da cxeniswyal i. maTi Sesabamisi mniSvnel obebi mocemul ia qvemoT moyvani cxril Si:

cxril i 1

punqtebi	mgN/l	zdk-ze meti (Ljer)
rioni-quTaisi-qveda	0.82	2.1
rioni-Wal adidi	0.88	2.3
rioni-foTi samx.Sen.	0.8	2.1
rioni-foTi Crd.Senak.	0.85	2.2
yviril a-WiaTura zeda	0.5	1.3
yviril a-WiaTura qveda	0.7	1.8
yviril a-zestafoni	0.95	2.4
oRaskura-quTaisi qveda	0.8	2.1
cxeniswyal i-SesarT.	0.7	1.8
zdk - 0.39 mgN/l		

zRvrul ad dasaSveb koncentraciebze maRal i iyo rkinis Semcvel oba md. rionSi _ s. Wal adidTan _ 1.3 zdk, q. foTTan (samxr. da Crd. toti) _ 1.5 zdk da 1.5

ზდკ, მდ. ყვირილი ა.ს.ი. *კ. შიკურას ტან (ყვედა)* და *კ. ჯესაფონ ტან* _ 1.3 ზდკ და 1.7 ზდკ, მდ. ორასკურასი *კ. კუტაის ტან (ყვედა)* - 1.3 ზდკ.

III. ატმოსფერული ნალექები

ტებერული ის ტვესი კატარდა დაკვირვება ატმოსფერული ნალექების სინჯების არეული იყნა შემდეგ კალაყების: ახალციხე, ბოლნისი, გორი, თბილისი, თელავი, ბათუმი, ფოთი, კუტაისი, ჯესაფონი.

IV. რადიოაქტიური მდგომარეობა

2013 წლის ტებერული ის ტვესი რადიოაქტიური დაბინძურების შესახებ ოპერატიული ინფორმაცია შემოდიდა 12 სადგურიდან: თბილისი, კუტაისი, ფოთი, საცხერე, ჯესაფონი, ახალკაყი, ახალციხე, გორი, თელავი, ფასანური, ლაგოდეხი, დედოფლისწყარო.

მიუხედავად ატმოსფერული ჰაერის γ -გამოსხივების ექსპოზიციური დოზის სიმკვრივეს მერყეობდა 8.3 მკრ/სტ _ 13.9 მკრ/სტ-ის ფარგლებში, რაც დედამიწის ბუნებრივი რადიაციული ფონს არ აღემატება (იხ. ცხრილი 1).

**atmosferul haerSi γ -gamosxivebis eqspoziciuri
dozis simZI avre (mkr/sT)**

cxრილი 1

sadguri	saSual o mni Svnel oba
foTi	8.3
quTaisi	11.9
saCxere	11.3
zestafoni	10.8
fasanauri	11.4
dedofl iswyaro	10.4
axal cixe	13.6
gori	13.9
Tbil isi	12.4
Tel avi	12.3
I agodexi	12.3
axal qal aqi	12.5